

'Kayısı, şeftali ve bademde ikinci çiçek sonrası ilaçlama'

Автор(и): Кирил Кръстев, агроном

Дата: 07.05.2022 Брой: 5/2022

Nisan ayının üçüncü on günlük döneminde ve Mayıs ayında kayısı, şeftali ve badem, genç meyve tutumunda aktif hücre bölünmesinin de gerçekleştiği yoğun bir büyüme fenofazındadır. Mevcut fotosentezden gelen asimilatlar meyvelerin beslenmesine yönlendirilir.

Mayıs ayındaki yağış miktarı, kuzeyden giren daha serin ve nemli okyanus hava kütesinin etkisiyle artar. Sağanaklar kısa ama yoğundur, bazen gök gürültülü fırtına ve dolu eşlik eder. Birçok zararlının 2-3 veya daha fazla nesli vardır ve hastalık enfeksiyonları yağışa bağlı olarak tekrar tekrar yenilenir. Her yeni lezyonda çok sayıda konidi oluşur ve bunlar uygun koşullar altında – nem ve sıcaklık – yeni enfeksiyonlara neden olur. Bu nedenle, Mayıs ayındaki uygun termal koşullar ve sık yağışlar nedeniyle mantar ve bakteri hastalıklarının

enfeksiyonları artar. Böylece, meyve veriminden ödün vermemek için hastalık ve zararlılara karşı ilaçlamalar gereklidir.

Çiçek sonrası ilk ilaçlama, çiçeklenme tamamlanır tamamlanmaz yapılır. Şimdi çiçek sonrası ikinci ilaçlama zamanıdır. İlkinden 10–12 gün sonra yapılır. Ağaçların tamamının tepesinden gövde tabanına kadar, aşırı ıslatmadan ilaçlanması gerekir ve ilaçlama çözeltisi ince bir sis şeklinde uygulanmalıdır. İlaçlama, sakın ve güneşli günlerde 10–12 °C sıcaklıkta yapılır. Hemen yağmurdan önce veya sonra yapılmamalıdır, çünkü etkili olmayacaktır.

Çiçek sonrası ikinci ilaçlama, kayısıda yaprak delen (çil), monilya (mumya) ve doğu meyve güvesi, hortumlu böcekler, yaprak yiyen tırtıllar, yassı başlı galeri böcekleri, yaprak bitleri, kabuklu bitler ve yaprak arılarına karşı yapılır.

Şeftalide – kabuk (şeftali kabuğu lekesi), yaprak delen (çil), monilya (mumya), külleme ve doğu meyve güvesi, şeftali filiz güvesi (*Grapholita molesta*), yaprak bitleri ve kabuklu bitler, yaprak yiyen tırtıllar, yaprak arıları ve kırmızı örümcek akarına karşı.

Bademde – yaprak delen (çil), kabuk (şeftali kabuğu lekesi), cercospora yaprak lekesi, turuncu yaprak lekeleri ve badem yaprak arısı, badem tomurcuk hortumlu böceği, yaprak yiyen tırtıllar, yaprak bitleri ve kabuklu bitler, sert çekirdekli yaprak arısı ve kiraz yaprak arısına karşı.

Sert çekirdekli meyvelerde yaprak delen (çil) hastalığı

İki patojen tarafından oluşturulur – bir bakteri – bakteriyel yaprak delen ve bir mantar – fungal yaprak delen.

Bakteriyel yaprak delen – En şiddetli yaprakları etkiler, ancak sürgünler, çiçek tomurcukları ve meyveler de etkilenir. Hastalık, hava daha nemli ve sıcak olduğunda – sık yağış ve 24 ila 28 °C sıcaklıklarda – kitlesel olarak gelişir.

Neden olan bakteriler, enfekte sürgünlerin yanı sıra dökülmüş yapraklarda ve toprakta kışlar. İlkbaharda sporlar, yağmur, rüzgar ve böcekler tarafından ağaç tacı boyunca dağılır. Çimlenme ve yeni enfeksiyon için sporların bir damla suya ihtiyacı vardır. Saldırıya uğrayan tomurcuklar kararır ve ölür. Enfekte tomurcuklar ve dökülen yaprakların izleri yoluyla sürgünler de enfekte olur.

Yapraklar, fungal yaprak delen hastalığındakine benzer şekilde lekelenir ve delinir, ancak gelişimlerinin başlangıcında lekelerin soluk yeşilden soluk sarıya ve yağlı görünümlü, kahverengi bir merkeze sahip olmasıyla farklılık gösterir. Oluşan delikler daha küçük ama daha çok sayıda ve genellikle düzensiz şekillidir. Şiddetli saldırı durumunda yapraklar sararır ve dökülür. Daha sonra, lekelerin merkezindeki doku nekroze olur ve düşer.

Sürgünlerdeki lekeler koyu renklidir, başlangıçta kabarık, daha sonra çökük olup zambak akıntısı (gumosis) eşlik eder.

Meyvelerde, çok sayıda, yuvarlak, küçük – 1–2 mm – kırmızı-kahverengi lekeler oluşur, bunlardan genellikle reçineli damlacıklar şeklinde bakteriyel bir salgı salgılanır. Sıklıkla birleşirler ve çatlak ve zambak akıntısı ile birlikte çökük lezyonlar oluştururlar.

Fungal yaprak delen – Konidiler aracılığıyla yapraklara, çiçeklere, meyvelere, sürgünlere ve dallara saldırır.

Çok yıllık dallara bulaşma ve üzerlerinde ilkbaharda çok sayıda spor oluşturma yeteneği nedeniyle, yaprak delen hastalığı zamanla kronik bir sorun haline gelir. Böylece, yıldan yıla enfeksiyon birikir ve kontrolün çok zor ve pahalı hale geldiği seviyelere ulaşır.

Serin koşullar altında mantar kış boyunca bile gelişmeye devam eder, bu nedenle sonbaharda iyi gelişmiş şeftali ve kayısı ağaçları ilkbaharda perişan bir durumda olabilir.

Enfekte sürgünlerde miselyum olarak ve ayrıca tomurcuk pullarının altında spor olarak kışlar. Sporların dağılması, çimlenmesi ve enfeksiyon için su gereklidir. Yağmur, zambak yapışmış sporları yıkar ve ağaç ile komşu ağaçlar üzerine dağıtır. Enfeksiyon için en uygun koşullar sık ve şiddetli yağışlar, alçak nemli alanlar, bol sulama ve dengesiz azot gübrelemesidir. Alt dallar, yapraklar ve meyveler en şiddetli şekilde enfekte olur. Yaprak bitleri de sporların yayılmasına katkıda bulunur. Enfeksiyon için sıcaklık aralığı 5 ila 30 °C'dir. Optimum sıcaklıklarda (18–21 °C) ve doymuş nemde, şeftali yaprakları 2–3 gün içinde, kayısı yaprakları ise 4–5 gün içinde enfekte olur. Sürgünlerde bu süre 10–20 gün ve daha fazladır, en kısa süre yine şeftalidedir.

Genç yapraklarda, yuvarlak kırmızı veya kırmızımsı-kahverengi lekelerin oluşumuna neden olur, bu lekeler çevredeki sağlıklı dokunun daha fazla büyümesiyle ondan ayrılır ve düşerek delikler bırakır. Yaprak, sanki saçma ile vurulmuş gibi görünür. Lekeler ve dolayısıyla delikler, kırmızımsı-kahverengi bir hale ile çevrilidir.

Yaprak delen hastalığından şiddetle etkilenen yapraklar sararır ve dökülür. Yüksek derecede duyarlı çeşitlerde, yaprak başına birkaç leke yeterlidir.

Şeftalide, dallar ve tomurcukları en ağır şekilde enfekte olurken, kayısıda meyveler en çok etkilenir.

Etkilenen şeftali tomurcukları, onları kaplayan zambak nedeniyle siyah ve parlak bir yüzeye sahiptir. Üzerlerinde kırmızı veya kırmızımsı-kahverengi lekeler oluşur, bunlar 2 cm veya daha fazla büyüyebilir. Derinliklerine doğru

büyürken lekeler kambiyuma ulaştığında, bol miktarda zamk akıntısına (gumosis) neden olurlar. Lekeler zamanla zamkla kaplı şişliklere dönüşür. Ağır şekilde saldırıya uğrayan dallar ölür. Böylece, bazı alçak ve nemli alanlarda – özellikle nehir vadilerinde – yaprak delen hastalığı şeftali ağaçlarında kitlesel kurumalara neden olabilir.

Şeftali meyvelerinde, koyu kahverengi bir hale ile çevrili küçük, açık renkli lekeler oluşur; bunlar kayısıdaki gibi kabarık değil, hafif çöküktür. Erken saldırıya uğrayan meyveler dökülürken, daha sonra enfekte olanların pazar kalitesi düşüktür.

Kayısı meyvelerinde, meyveye kabuklu bir görünüm veren küçük kırmızımsı-kahverengi kabarcıklar oluşur. Meyve eti ekşi ve tatsızdır. Dallar da saldırıya uğrar, kışın tomurcukların altındaki yaprak izi çukurları özellikle şiddetli şekilde